

У сусрет Дану РВ и ПВО

МОДЕРНИЗАЦИЈА И НОВЕ СПОСОБНОСТИ

У Ратном ваздухопловству и противваздухопловној одбрани година на измаку пролази у знаку наставка процеса опремања новим средствима, системима наоружања и војном опремом, као и обнављања ресурса, ремонта и осавремењивања кључних средстава. Имајући у виду број и разноврсност значајних задатака које овај вид Војске Србије извршава, јасно је да опремање и модернизација, после вишедеценијског застоја, имају огроман значај. То није само унапређење способности вида већ и значајан ветар у леђа људима који су свој живот посветили одбрани и безбедности отаџбине.

Приредио Владимир ВЈЕШТИЋ

Фото: Мина Петровић, Маријана Јанковић и Даримир Банда

У Ратном ваздухопловству и противваздухопловној одбрани Војске Србије година за нама била је успешна. Овај вид војске је истински снажан и поуздан фактор одвраћања од оружаног угрожавања безбедности Републике Србије споља, који успешно одговара и на све друге поверене задатке.

Да то није оцена без покрића, јасно је свим упућеним посматрачима својеврсног напретка РВ и ПВО, који, осим добро обученим и оспособљеним саставом, у овом тренутку располаже и савременим наоружањем и војном опремом као никада у својој историји. У времену које претходи обележавању дана овог вида војске прилика је за краatak осврт на процес опремања и модернизације.

НАБАВКА ВИШЕНАМЕНСКИХ БОРБЕНИХ АВИОНА

После низа година стагнације условљене изостанком неопходних инвестиција и опремања савременим ваздухопловима започета су улагања у развој ловачке авијације. Набављено је још десет авиона МиГ-29, чиме је 101. ловачко-авијацијска ескадрила комплетирана, са укупно 14 авиона тог типа. Авиони су модернизовани, чиме су побољшане њихове борбене могућности, и за њих су набављена савремена ваздухопловна убојна средства.

Ради обезбеђења континуитета контроле и заштите ваздушног простора Републике Србије, у току 2024. године потписан је уговор о набавци нових вишенаменских борбених авиона типа „рафал”. Осим што унапређује способности контроле и заштите суверенитета ваздушног простора, опремање таквим, најсавременијим авионима, уз пројекте опремања ПВО Војске Србије ракетним средствима и осма-

трачким радарима дугог и средњег домета (ВОЈИН), представља и значајну подршку ваздухопловној војној моћи, која обезбеђује дугорочну безбедност земље и представља ефикасно средство одвраћања.

Допринос овог савременог вишенаменског борбеног средства успешном извршавању задатака војске је немерљив, посебно ако се има у виду да је авион незаменљиво средство заштите и контроле целокупног ваздушног простора сваке државе, да је носилац респектабилне маневарске способности и снажно средство за продор у дубину територије, извиђање из ваздуха и прецизно дејство са дистанце. Реч је о вишенаменској платформи која омогућава извршење већег броја задатака употребом широког спектра високоефикасних убојних средстава. Чинећи јединствену целину са осталим борбеним системима, а пре свега са савременим радарским и ракетним наоружањем, такав авион представља респективну препреку свакој врсти оружаног угрожавања и снажно средство ватрене подршке снагама КоВ-а.

Захваљујући својим вишенаменским карактеристикама, он је незаменљиво оруђе за извршавање већег броја задатака РВ и ПВО. Као такав представљаће окосницу реализације широког спектра операција, у оквиру којих је улога авијације често одлучујућа, а успех умногоме зависи од могућности које пружа вишенаменски борбени авион, као њено најефикасније маневарско и ударно средство.

УНАПРЕЂЕЊЕ ТРАНСПОРТНИХ КАПАЦИТЕТА РВ И ПВО

Способности РВ и ПВО за транспорт људства и терета знатно су повећане набавком транспортних авиона типа CASA C-295, транспортних хеликоптера типа Ми-17В-5 и Х-145М.

Војска Србије је од 2023. године опремљена савременим транспортним авионима CASA C-295, који ће заменити постојећу флоту тактичког транс-

портног авиона Ан-26. Одлуци о тој веома значајној набавци претходиле су процене и анализа стања и могућности расположивих ваздухопловних транспортних капацитета РВ и ПВО. Један од параметара био је и увид у физиономију савременог ратовања.

Реализацијом набавке транспортних авиона CASA C-295 знатно је подигнут ниво способности РВ и ПВО у домену извршавања задатака ваздухопловне подршке јединицама КоВ-а и снагама за специјалне операције. Осим тога, повећане су способности вида за бржи маневар сопствених јединица и омогућено је равноправно учешће припадника Војске Србије на вежбама и у мировним операцијама. Такође, унапређена је способност независне екстракције наших припадника ангажованих у мировним операцијама, допремања санитетске и других врста помоћи, као и превозење пацијената.

Осим свеукупног унапређења способности РВ и ПВО за извршавање задатака, прихватањем технике задње генерације остварен је и истински технолошки искорак. Могућност вођења навигације без употребе земаљских радио-навигацијских средстава по најновијим цивилним и војним прописима за међународни авио-саобраћај обезбедила је летење у свим деловима света, без обзира на техничку и технолошку развијеност држава изнад којих се лети, као и компатибилност са процедурама на најсавременијим и најопремљенијим аеродромима на

свету. Пилоти су обучени за извршавање задатака превозења у повољним и сложеним метео-условима, дању и ноћу.

ВИШЕНАМЕНСКИ ЛАКИ И СРЕДЊИ ТРАНСПОРТНИ ХЕЛИКОПТЕРИ

Набавком и увођењем у оперативну употребу вишенаменских средњих транспортних хеликоптера Ми-17В-5 повећани су капацитети за превозење у оквиру оперативног развоја Војске, али и они за транспорт снага Копнене војске. Могућност интеграције наоружања додатно је унапредила способност за задатке борбеног трагања и спасавања и извођења тактичког хеликоптерског десанта. Повећани су капацитети за превозење наменских специјалних противтерористичких тимова, а унапређена је и способност ангажовања хеликоптера на овим задацима у сложеним метео-условима, дању и ноћу.

Такође, кроз дотур материјала ваздушним путем и евакуацију повећани су и капацитети за пружање подршке цивилним властима у условима елементарних непогода, хуманитарних криза и акцидентних ситуација. Коначно, унапређена је и способност националне Службе трагања и спасавања, укључивањем новонабављених хеликоптера у извршавање задатака из тог домена, а знатно су повећани капацитети и унапређена је способност Војске Србије за гашење пожара из ваздуха.

Набавком и увођењем лаких вишенаменских хеликоптера Х-145М у оперативну употребу унапређена је способности РВ и ПВО за извршавање задатака ваздухопловне подршке и вертикалног транспорта специјалних јединица у сложеним метео-условима, дању и ноћу. Такође, повећана је способност РВ и ПВО за бржи маневар сопствених јединица, баш као и капацитети за пружање подршке цивилним властима у случају природних непогода и техничких и технолошких и других несрећа.

Током ове године у оперативну употребу уведени су хеликоптери Х-145М верзије D-3m са петокраким ротором. Интеграцијом вођеног наоружања на овом типу хеликоптера додатно је унапређена способност извршења задатака непосредне ваздухопловне ватрене подршке јединица КоВ-а, борбеног трагања и спасавања и задатака извиђања из ваздушног простора.

ВЕЛИКА ВАТРЕНА МОЋ МИ-35

Борбене могућности хеликоптерских јединица РВ и ПВО унапређене су и набавком хеликоптера Ми-35, уз истовремено обезбеђење савремених убојних средстава. Ради се о летелицама способним да са великом ватреном моћи изврше ефикасно ватрено дејство дању и ноћу, у свим метео-условима, уз могућност истовременог десантирања специјалних снага, које располажу системима самозаштите који обезбеђују висок ниво преживљавања на савременом бојишту.

Током 2024. године у оперативну употребу уведено је шест хеликоптера типа Ми-35П, чиме су знатно унапређене оперативне способности РВ и ПВО, пре свега по питању мобилности подржаваних снага КоВ-а у зони операције, њихове непосредне ваздухопловне ватрене подршке, извођења противоклопних дејстава, задатака из обухвата противпобуњеничке операције и испомоћи у извођењу противтерористичких операција, као и борбеног обезбеђења трагања и спасавања.

ДАЉИНСКИ ПИЛОТИРАНИ ВАЗДУХОПЛОВИ

Први пут у наоружање РВ и ПВО уведени су системи даљински пилотираних ваздухоплова (ДПВ), чиме смо стали раме уз раме са савременим војскама света у погледу коришћења најновијих технологија за беспосадне системе који имају могућности и извиђања и борбене примене. Оперативне способности вида тиме су знатно унапређене, како у смислу извиђања из ваздушног простора, тако и за обезбеђење услова за пружање ваздухопловне ватрене подршке копненим и специјалним снагама. Оператори пилоти, оператори сензора и технички састав завршили су обуку у иностранству и систем је у потпуности у оперативној употреби.

Једна од значајних новина, с циљем унапређења услова за школовање, јесте и опремање са авионима типа „ласта”, намењених за почетну и основну обуку пилота.

ОТКРИВАЊЕ ЦИЉЕВА У ВАЗДУШНОМ ПРОСТОРУ

Систем ваздушног осматрања, јављања и навођења (ВОЈИН) значајно је побољшан опремањем савременим осматрачким радарима великог домета и тактичким радарима средњег домета, чиме је обезбеђена потпуна контрола ваздушног простора на свим висинама, у свим деловима Републике Србије, као и на прилазима граничном простору. Током 2024. године у оперативну употребу уведени су радар типа ГМ-400 и ГМ-200, чиме су унапређене способности јединица ВОЈИН за откривање и праћење циљева мале одразне површине на свим висинама, као и могућност успешног навођења ловачке авијације и усмеравања ракетних јединица за

ПВД на непознату формацију у ваздушном простору Републике Србије.

Нови радар конципирани су да оперативно раде непрекидно 24 сата, свих 365 дана у години, чиме се разликују од досадашњих који су у оперативан рад укључивани плански.

Са становишта унапређења система ваздушног осматрања и јављања ово опремање и оперативна употреба радара ГМ серије представља знатно унапређење просторних и информационих могућности.

Увођењем новог система аутоматизације СОВА 24 у центре ВОЈИН, на чијем развоју и имплементацији раде домаћи стручњаци, већег и ефикаснијег степена аутоматизације, обезбеђује се брже прикупљање, обрада и дистрибуција података

са осматрачких радара, са увидом у комплетну ситуацију слику ваздушног простора Републике Србије у реалном времену и чиме се скраћује време реакције.

ПРОТИВВАЗДУХОПЛОВНА ОДБРАНА

Ватрена моћ система ПВО унапређена је модернизацијом ракетног система КУБ и набавком савремених ракетних система великог, средњег и малог домета. Опремањем савременим хибридном артиљеријско-ракетним системом типа „панцир С-1” повећана је способност дејства на даљинама до 20 километара, уз вишеканалност по циљевима и повећану мобилност у зони операције.

Током 2024. године у оперативну употребу уведена су и респектабилна ракетна средства за ПВД: ФК-3 и НQ-17, чиме је значајно унапређена способност дејстава по циљевима мале одразне површине на малим и средњим даљинама, као и способност дејстава по знатно већем броју циљева, као и отпорност на електронска дејства, што много доприноси противваздухопловној одбрани.

Паралелно са прихватом нове технике, ради се и на изградњи објеката инфраструктуре за њен смештај, одржавање и опслуживање. У претходном периоду изграђени су један вишенаменски хангар на аеродрому „Морава” и два објекта за смештај ракетних система за ПВД у Касарни „Аеродром” у Панчеву.

ОСПОСОБЉЕНОСТ

Нова средства и модерна техника захтевају исто такве људе, стручњаке различитих профила са знањима и вештинама овог времена. Стварање таквих припадника је у овом виду Војске Србије континуиран процес.

Најодговорнији у РВ и ПВО кажу: Имамо квалитетне људе. Кроз разне облике школовања и усавршавања, у земљи и иностранству, оспособљаваћемо их и убудуће како бисмо им обезбедили услове да у потпуности прате савремена техничко-технолошка достигнућа. ■

